

NSO-typering 2015

Typering van agrarische bedrijven in Nederland

Walter van Everdingen

NSO-typering 2015

Typering van agrarische bedrijven in Nederland

Walter van Everdingen

Dit onderzoek is uitgevoerd door LEI Wageningen UR in opdracht van en gefinancierd door het ministerie van Economische Zaken, in het kader van de Wettelijke Onderzoekstaak onderzoeksthema 'Economische Informatievoorziening' (projectnummer WoT-06-001-014).

LEI Wageningen UR
Wageningen, juni 2015

NOTA
LEI 2015-084

Walter van Everdingen, 2015. *NSO-typing 2015: Typing van agrarische bedrijven in Nederland*. Wageningen, LEI Wageningen UR (University & Research centre), LEI 2015-084. 36 blz.; 2 fig.; 6 tab.

Trefwoorden: Standaardopbrengst, SO, Standaardverdiencapaciteit, SVC, bedrijfsgrootte, bedrijfstyping, normen, land- en tuinbouw

Deze publicatie is gratis te downloaden op www.wageningenUR.nl/lei (onder LEI publicaties).

Deze publicatie is tot stand gekomen op basis van activiteiten die behoren tot de Wettelijke Onderzoekstaken. De uitvoering van deze taken wordt gecoördineerd door het 'Centrum voor Economische Informatievoorziening (CEI)'. Het CEI ziet toe op de onafhankelijkheid van de uitvoering en de borging van de kwaliteit.

© 2015 LEI Wageningen UR

Postbus 29703, 2502 LS Den Haag, T 070 335 83 30, E informatie.lei@wur.nl, www.wageningenUR.nl/lei. LEI is onderdeel van Wageningen UR (University & Research centre).

LEI hanteert voor haar rapporten een Creative Commons Naamsvermelding 3.0 Nederland licentie.

© LEI, onderdeel van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek, 2015

De gebruiker mag het werk kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken maken. Materiaal van derden waarvan in het werk gebruik is gemaakt en waarop intellectuele eigendomsrechten berusten, mogen niet zonder voorafgaande toestemming van derden gebruikt worden. De gebruiker dient bij het werk de door de maker of de licentiegever aangegeven naam te vermelden, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat zij daarmee instemmen met het werk van de gebruiker of het gebruik van het werk. De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken.

Het LEI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Het LEI is ISO 9001:2008 gecertificeerd.

LEI 2015-084 | Projectcode 2282200103

Foto omslag: Shutterstock

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Standaardopbrengst (SO)	6
	2.1 SO-norm per product	6
	2.2 SO: omvang van een bedrijf	6
3	NSO-bedrijfstypen	8
4	Standaard Verdien capaciteit (SVC)	10
	4.1 Inleiding en definities	10
	4.2 Grootteklasse SVC	11
5	Gebruik van de gegevens	13
Bijlage 1	Schematisch overzicht opbrengst, kosten en resultaat	14
Bijlage 2	Overzicht van rubrieken, normen, voorwaarden *), coderingen en indelingen voor Landbouwtelling 2015	15
Bijlage 3	Toelichting bij gebruik van de normen en indelingen	30
Bijlage 4	Verklarende woordenlijst	32
Bijlage 5	Belangrijkste wijzigingen 2015	34
Bijlage 6	Lijst van medewerkers	35

1 Inleiding

Binnen de agrarische sector komen zeer uiteenlopende productiestructuren en -systemen voor. Om de structurele kenmerken en de economische resultaten gemakkelijker te kunnen analyseren en beschrijven, is een eenduidige, homogene classificatie van landbouwbedrijven noodzakelijk.

Die classificatie, gebaseerd op economische normen, is in Europees verband in de jaren tachtig ontwikkeld en sindsdien enkele malen aangepast. De actuele documentatie van de Europese Commissie is opgenomen in het *Typology Handbook* (RI/CC 1500 rev.). Het onderhoud van de typering en de normen in Nederland wordt gecoördineerd door het Centrum voor Economische Informatievoorziening (CEI).

Bij elk van de aanpassingen is door Nederland gekozen om een eigen variant te gebruiken waarin meer recht wordt gedaan aan specifiek Nederlandse agrarische producten, zoals zetmeelaardappelen, bloembollen en blank kalfsvlees. Tot en met 2009 werd voor de Nederlandse variant het brutostandaardsaldo (bss), de Nederlandse grootte-eenheid (nge) en de NEG-typering gebruikt. In 2010 zijn die criteria vervangen door de Standaardopbrengst (SO) en de NSO-typering.

In 2014 is voor de Nederlandse variant een nieuw kengetal geïntroduceerd: de Standaard Verdien capaciteit (SVC) van bedrijven. Dat kengetal is ontwikkeld vanwege verschillen in marge tussen de sectoren. Met de SVC is de bedrijfsgrootte van bedrijven over bedrijfstypen heen meer gerelateerd aan arbeidsinzet en resultaat dan bij de SO het geval is.

De classificatie is gekoppeld aan de Landbouwtelling. De normen worden berekend voor de categorieën dieren en gewassen die in de Landbouwtelling worden uitgevraagd.

Het doel van dit document is inzicht verschaffen in de achtergronden, rekenschema's, indelingen en normen die bij de typering in gebruik zijn rond de Landbouwtelling van 2015. Achtereenvolgens komen in de volgende paragrafen de Standaardopbrengst (1), de NSO-typering (2), de Standaard Verdien capaciteit (3) en het gebruik van de gegevens (4) aan bod.

2 Standaardopbrengst (SO)

Vanaf 2010 is de Standaardopbrengst (SO) in gebruik als maatstaf om de omvang en specialisatiegraad van bedrijven vast te stellen. In databestanden als de CBS-Landbouwtelling en het Bedrijveninformatienet van het LEI zijn de wijzigingen teruggerekend vanaf het jaar 2000. Bij de Standaardopbrengst wordt onderscheid gemaakt tussen de Standaardopbrengst per agrarisch product (SO-norm per product) en de omvang van een bedrijf (Standaardopbrengst per bedrijf).

2.1 SO-norm per product

De SO-norm is een gestandaardiseerde opbrengst (in euro) per ha of per dier die met een gewas of diercategorie gemiddeld op jaarbasis wordt behaald. Opbrengsten uit bedrijfstoelagen en subsidies zijn niet in de norm meegenomen en voor biologische productiemethoden zijn geen aparte normen opgesteld.

De SO-norm wordt vastgesteld voor elk agrarisch product dat in de Landbouwtelling wordt gevraagd. De agrarische producten van de Landbouwtelling van 2015, met hun normen, voorwaarden en coderingen zijn opgenomen in bijlage 2.

Vaststellen en gebruik van de SO-norm

De SO-normen zijn gebaseerd op genormaliseerde vijfjaargemiddelde opbrengsten. De normen worden door LEI Wageningen UR vastgesteld in elk jaar dat Eurostat de Farm Structure Survey (FSS) uitvoert. Tussentijds kunnen wijzigingen plaatsvinden door aanpassingen in de lijst van producten die in de Landbouwtelling worden gevraagd.

Voor de Landbouwtelling van 2015 worden de normen van prijsniveau 2010 gebruikt. Deze normen zijn gebaseerd op opbrengsten en prijzen uit de jaren 2008-2012 (tabel 1). In 2016 worden weer nieuwe normen berekend en beschikbaar gesteld.

Tabel 1

SO-prijsniveau per Landbouwtellingsjaar

Landbouwtellingsjaar	SO-prijsniveau	Basisjaren voor SO-normen
2000-2009	SO-2004	2002-2006
2010-2012	SO-2007	2005-2009
2013-2015	SO-2010	2008-2012

2.2 SO: omvang van een bedrijf

De definitie van de Standaardopbrengst komt overeen met die van de Standard Output die vanaf 2010 in Europese statistieken (onder andere FSS en Farm Accountancy Data Network (FADN)) wordt gebruikt. Het is een bedrag in euro per bedrijf en staat voor een gestandaardiseerde opbrengst op jaarbasis.

De Standaardopbrengst (in euro per bedrijf), de totale bedrijfsomvang van een bedrijf, wordt berekend als sommatie van de totale SO van alle gewassen en dieren. In die totale bedrijfsomvang is dus geen rekening gehouden met opbrengsten uit subsidies, bedrijfstoelagen of multifunctionele activiteiten.

Rond het meetellen van de SO van jonge dieren (kalveren, biggen, lammeren, geitjes) gelden enkele voorwaarden, omdat de opbrengst van die jonge dieren in de norm van de moederdieren is meegenomen (zie de toelichting in bijlage 3).

De opbrengst van gewassen die op het eigen bedrijf worden gebruikt, zoals grasland en snijmais op een melkveebedrijf, worden in de totale SO meegenomen. Ook dit leidt, net als bovenstaande punten, tot een verschil tussen de Standaardopbrengst en de werkelijke opbrengst van een bedrijf. Tabel 2 toont een voorbeeldberekening.

Tabel 2

Voorbeeldberekening voor bedrijfsomvang (SO) van een landbouwbedrijf

Rubriek	Aantal eenheden	SO-norm	Totaal SO
Melk- en kalfkoeien	100	2.880	288.000
Jongvee < 1 jaar, vrouwelijk	45	300	0 *)
Jongvee 1-2 jaar, vrouwelijk	40	470	18.800
Grasland, blijvend	50	1.190	59.500
Bieten, suiker	10	3.150	31.500
Totaal			397.800

*) voor deze rubriek gelden speciale voorwaarden, zie bijlage 3.

3 NSO-bedrijfstypen

De specialisatiegraad van een bedrijf, het NSO-bedrijfstype, wordt berekend vanuit aandelen van Standaardopbrengsten (SO) per groep van producten. Bij die groepering speelt in eerste instantie een indeling in vijf sectoren een rol:

1. Akkerbouw
2. Tuinbouw
3. Blijvende teelten
4. Graasdieren
5. Hokdieren.

Afhankelijk van de aandelen van de SO van de groepen producten van het bedrijf wordt het NSO-type vastgesteld. Voor elk van de 5 hierboven genoemde sectoren geldt dat als het aandeel groter is dan $\frac{2}{3}$ dat het dan een gespecialiseerd bedrijf is. Als geen van de individuele sectoren een groter aandeel heeft dan $\frac{2}{3}$, dan wordt het bedrijf ingedeeld bij één van de drie groepen gecombineerde bedrijven (tabel 3, bedrijfstypenummer 6, 7 en 8).

Vanuit het schema in tabel 3 volgt dat een bedrijf wel in één of meerdere sectoren actief kan zijn, maar dat het altijd slechts in maar 1 bedrijfstype wordt ingedeeld. Dat betekent dat bijvoorbeeld 'bedrijven met varkens' niet altijd ook daadwerkelijk 'varkensbedrijven' zijn.

De NSO-typering levert resultaten op twee verschillende niveaus, namelijk:

- Hoofdtype (1-digit), die een waarde kan hebben van 1 tot en met 9. Hierbij geldt dat een bedrijf met agrarische productie nooit in bedrijfstype 9 kan worden ingedeeld.
- Subtype (4-digit), waarin de hoofdtypen verder worden gespecificeerd. Het eerste cijfer komt daarbij altijd overeen met de code van het hoofdtype. Als het laatste cijfer een 0 is, komt de (formule van de) groepsindeling overeen met de Europese typering, anders is het een Nederlandse aanpassing ervan.

De coderingen en naamgevingen rond de NSO-typering zijn opgenomen in tabel 3. Daar staan ook de voorwaarden, in de vorm van formules, die voor die typering gelden. In de formules worden coderingen gebruikt, waarvan de toelichtingen en indelingen zijn terug te vinden in bijlagen 2 en 3.

Tabel 3

NSO-typing, codes en naamgeving

Code	Omschrijving	Formule
1	Akkerbouwbedrijven	P1 > 2/3
1500	Graan-, oliezaad- en eiwitgewasbedrijven	P151 + P16 + 2.01.02 > 2/3
1601	Zetmeelaardappelbedrijven	N1601 > 1/3
1602	Akkerbouwgroentebedrijven	2.01.07.01.01 > 1/3
1603	Akkerbouwbedrijven vooral voedergewassen	FCP1 > 2/3
1604	Overige akkerbouwbedrijven	Overige P1 > 2/3
2	Tuinbouwbedrijven	P2 > 2/3
2111	Glasgroentebedrijven	N2111 > 2/3
2121	Snijbloemenbedrijven	N2121 > 2/3
2122	Pot- en perkplantenbedrijven	N2122 > 2/3
2131	Overige glastuinbouwbedrijven	N2111 + N2121 + N2122 + N2131 > 2/3
2210	Opengrondsgroentenbedrijven	2.01.07.01.02 > 2/3
2221	Bloembollenbedrijven	N2221 > 2/3
2310	Paddenstoelbedrijven	2.06.01 > 2/3
2320	Boomkwekerijbedrijven	2.04.05 > 2/3
2331	Overige tuinbouwbedrijven	Overige P2 > 2/3
3	Blijvendeteeltbedrijven	P3 > 2/3
3500	Wijngaardbedrijven	2.04.04 > 2/3
3610	Fruitbedrijven	2.04.01.01.01 + 2.04.01.02 > 2/3
3699	Overige blijvendeteeltbedrijven	Overige P3 > 2/3
4	Graasdierbedrijven	P4 > 2/3
4500	Melkveebedrijven	3.02.06 > 3/4 GL and GL > 1/10 P4
4611	Vleeskalverenbedrijven	N4611 > 2/3 GL and GL > 1/10 P4
4612	Overige rundveebedrijven	P46 > 2/3 GL and GL > 1/10 P4
4810	Schapenbedrijven	3.03.01 > 2/3 GL and GL > 1/10 P4
4830	Geitenbedrijven	3.03.02 > 2/3 GL and GL > 1/10 P4
4841	Paard- en ponybedrijven	3.01 > 2/3 GL and GL > 1/10 P4
4842	Graasdierbedrijven vooral voedergewassen	FCP4 > 2/3
4843	Overige graasdierbedrijven	Overige P4 > 2/3
5	Hokdierbedrijven	P5 > 2/3
5111	Fokzeugenbedrijven	N5111 > 2/3
5121	Vleesvarkensbedrijven	N5121 > 2/3
5131	Overige varkensbedrijven	N5111 + N5121 > 2/3
5211	Leghenbedrijven voor consumptie-eieren	N5211 > 2/3
5221	Vleeskuikenbedrijven	3.05.01 > 2/3
5231	Overige pluimveebedrijven	P52 > 2/3
5301	Overige hokdierbedrijven	Overige P5 > 2/3
6	Gewascombinaties	P1+P2+P3 > 2/3
6100	Gewascombinaties	P1+P2+P3 > 2/3
7	Veeteeltcombinaties	P4+P5 > 2/3
7300	Veeteeltcombinatie, vooral graasdieren	P4 > P5
7400	Veeteeltcombinatie, vooral hokdieren	P4 <= P5
8	Gewas-/veecombinaties	Overige SO > 0
8300	Akkerbouw-/graasdiercombinaties	P1 > 1/3 and P4 > 1/3
8400	Overige gewas-/veecombinaties	Overige
9	Niet-ingedeelde bedrijven	SO = 0
9000	Niet-ingedeelde bedrijven	SO=0

De gewassen en dieren die bij de codes horen zijn terug te vinden in bijlage 2, de betekenis van de coderingen in de formules in bijlage 3.

4 Standaard Verdien capaciteit (SVC)

4.1 Inleiding en definities

De bedrijfsomvang in SO is over bedrijfstypen heen niet sterk gerelateerd met de arbeidsinzet of het resultaat van een bedrijf. Een akkerbouwer houdt bijvoorbeeld van 100.000 euro opbrengsten gemiddeld veel meer toegevoegde waarde over dan een vleesvarkenshouder (respectievelijk circa 40% en circa 8%), doordat in de varkenshouderij de toegerekende kosten relatief hoog zijn. Met het kengetal Standaard Verdien capaciteit (SVC) wordt daar rekening mee gehouden. Voor vergelijking van bedrijven uit verschillende sectoren op basis van schaalgrootte naar arbeidsbehoefte of toegevoegde waarde is de omvang in SVC beter te gebruiken dan de omvang in SO. In bijlage 1 worden de genoemde economische kengetallen en hun relaties via twee rekenschema's in beeld gebracht.

De SVC geeft een beeld van de vergoeding voor de inzet van arbeid en kapitaal die een bedrijf op basis van standaarden gemiddeld in een jaar behaalt met de agrarische productie, los van wie de arbeid of het kapitaal heeft geleverd. Opbrengsten uit bedrijfstoelagen en multifunctionele landbouw zijn daarin dan niet meegenomen. De werkelijk gerealiseerde toegevoegde waarde van een bedrijf zal vrijwel nooit gelijk zijn aan de berekende SVC, vanwege verschillen in prijsvorming, technisch resultaat, productbewerking, subsidies of opbrengsten uit multifunctionele activiteiten.

De SVC van een bedrijf wordt berekend door de Standaardopbrengst van vastgestelde SO-groepen te vermenigvuldigen met de Verdiencoëfficiënt van die SO-groep. Die coëfficiënt geeft aan welk deel van de Standaardopbrengst (SO) gemiddeld als vergoeding voor arbeid en kapitaal resteert voor die specifieke groep van agrarische producten (SO-groep). De genoemde SO-groepen zijn ook in gebruik voor het vaststellen van het NSO-type (zie tabel 3). In tabel 4 is de verdiencoëfficiënt per SO-groep weergegeven voor gebruik bij de SO-normen die in 2015 geldig zijn.

De verdiencoëfficiënten, en daarmee ook de SVC, zijn in 2013 ontwikkeld en in 2014 voor het eerst beschikbaar gesteld. Ze zijn alleen berekend voor de normen van prijsniveau 2007 en 2010. Dat betekent dat de uitkomsten toepasbaar zijn voor de jaren vanaf 2010.

Tabel 4

Verdiencoëfficiënt per SO-groep, behorend bij SO-prijsniveau 2010

Code SO-groep	Omschrijving SO-groep	Verdiencoëfficiënt
P1	Akkerbouw	0,401
N2111	Glasgroenten	0,282
N2121	Glasbloemen	0,238
N2122	Pot- en perkplanten	0,320
N2131	Overig glastuinbouw	0,394
N2221	Bloembollen	0,346
2.01.07.01.02	Opengrondsgroenten	0,417
2.04.05	Boomkwekerij	0,301
2.06.01	Paddenstoelen	0,197
Overig P2	Overig tuinbouw (P2 exclusief hierboven genoemd)	0,130
P3	Blijvende teelt	0,525
P45-bewerking a)	Rundvee, exclusief vleeskalveren en vleesvee > 1 jaar	0,261
N4611 a)	Vleeskalveren	0,054
3.03.02 a)	Geiten	0,213
Overig P4 a)	Overige graasdieren (GL, exclusief hierboven genoemd)	0,050
N5111	Fokvarkens	0,148
N5121	Vleesvarkens	0,081
N5211	Leghennen, exclusief moederdieren	0,172
3.05.01	Vleeskuikens	0,107
Overig P5	Overige veehouderij (P5, exclusief hierboven genoemd)	0,271

De SO van FCP4 wordt evenredig verdeeld over de vier genoemde SO-groepen.

Voor twee voorbeeldbedrijven met akkerbouw en varkens is in tabel 5 het resultaat van de SO- en SVC-berekening gegeven. Beide bedrijven hebben een totale omvang van 300.000 euro SO, maar bedrijf 1 heeft vooral SO uit akkerbouw en bedrijf 2 vooral uit vleesvarkens. Doordat de verdiencoëfficiënt van akkerbouw hoger is dan van vleesvarkens, is de totale SVC van bedrijf 1 beduidend hoger dan van bedrijf 2. Bedrijf 1 zal normaal gesproken dus een hogere toegevoegde waarde opleveren en meer arbeidsinzet vragen dan bedrijf 2.

Tabel 5

Voorbeeldberekening van de SVC van twee landbouwbedrijven met akkerbouw en varkens

SO-groep	Verdiencoëfficiënt	Bedrijf 1		Bedrijf 2	
		SO	SVC	SO	SVC
Akkerbouw	0,401	250.000	100.250	50.000	20.050
Vleesvarkens	0,081	50.000	4.050	250.000	20.250
Totaal		300.000	104.300	300.000	40.300

4.2 Grootteklasse SVC

Op basis van de SVC per bedrijf zijn standaardgrootteklassen vastgesteld. De gehanteerde grenzen van die klassen zijn gebaseerd op de gemiddelde gerealiseerde verhouding van de SVC per arbeidskracht en zijn dus bij een gemiddeld-efficiënte arbeidsinzet. De werkelijke arbeidsinzet van een individueel agrarisch bedrijf hangt onder andere mede af van de efficiëntie van de arbeidsinzet, de mate van mechanisering en de multifunctionele activiteiten. Omdat de werkelijke toegevoegde waarde van een bedrijf af kan wijken van de norm is het mogelijk dat de omschrijving bij de grootteklasse niet van toepassing is op elk individuele bedrijf. De uitkomsten moeten dan ook vooral als een (globale) richtlijn worden gezien.

Er zijn 5 klassen gedefinieerd op basis van het bedrag aan SVC:

1. < 25.000 euro: zeer kleine bedrijven
Deze bedrijven vragen voor de agrarische activiteit volgens de in gebruik zijnde standaarden een arbeidsinzet van maximaal 0,75 arbeidsjaareenheden (aje), tenzij de arbeid duidelijk minder efficiënt of tegen een lagere vergoeding dan gemiddeld wordt ingezet.
2. 25.000-60.000 euro: kleine bedrijven
Deze bedrijven vragen voor de agrarische activiteit volgens de in gebruik zijnde standaarden een arbeidsinzet van 0,75 tot maximaal 1,5 aje, afhankelijk van de mate van automatisering en de efficiëntie waarmee de arbeid kan worden ingezet.
3. 60.000-100.000 euro: middelgrote bedrijven
Deze bedrijven zijn van dusdanige omvang dat voor ongeveer 1,5 tot 2,5 aje een gemiddelde toegevoegde waarde kan worden gerealiseerd.
4. 100.000-250.000 euro: grote bedrijven
Deze bedrijven zijn van dusdanige omvang dat voor ongeveer 2,5 tot 5 aje een gemiddelde toegevoegde waarde kan worden gerealiseerd.
5. \geq 250.000 euro: zeer grote bedrijven
Deze bedrijven kunnen aan meer dan 5 aje arbeid bieden tegen een gemiddelde vergoeding.

5 Gebruik van de gegevens

Het primaire doel van de classificaties rond de SO is gebruik in statistiek en onderzoek. De bedrijfsomvang in Standaardopbrengst (SO) en het NSO-bedrijfstype wordt voor alle landbouwbedrijven in Nederland door het CBS berekend. Het CBS gebruikt daarvoor de gegevens van bedrijven uit de Landbouwtelling, de door het LEI berekende SO-normen en het in dit document beschreven rekenschema. CBS stelt de informatie beschikbaar voor onderzoek, in bestanden die op de landbouwtelling gebaseerd zijn. Ook gebruikt CBS de uitkomsten in de statistieken over de landbouw die via hun website www.cbs.nl worden ontsloten.

LEI Wageningen UR biedt via internet een Rekenmodule aan, waar gebruikers bedrijfsomvang en -type van een bedrijf kunnen berekenen, door zelf oppervlaktes van gewassen en aantallen dieren in te vullen.

Ook buiten statistiek en onderzoek wordt gebruik gemaakt van de classificaties. In diverse regelgevingen wordt bijvoorbeeld verwezen naar volwaardigheid van bedrijven of naar volwaardige arbeidskrachten. Vaak wordt dat gekoppeld aan de bedrijfsomvang van bedrijven, waarbij soms nog de Nederlandse grootte-eenheden (nge) als maatstaf worden genomen en soms de Standaardopbrengst (SO), als vervanger van de nge.

Met de introductie van de SVC ligt het voor de hand om in dergelijke regelgeving meer op dat kengetal te focussen dan op de SO. Het gebruik van de normen bij deze toepassingen is uiteraard de verantwoordelijkheid van de regelgevers. Ook bij gebruik van de SVC geldt dat het gebruik als indicator voor volwaardigheid van bedrijven vooral indicatief is, want door een specifieke bedrijfssituatie kan het resultaat van een bedrijf afwijken van de standaarden.

Bijlage 1 Schematisch overzicht opbrengst, kosten en resultaat

Schema 1 Opbrengsten, kosten en resultaat op bedrijfsniveau

Opbrengsten	Saldo (basis voor nge)	Nettobedrijfsresultaat			Netto toegevoegde waarde
		Arbeid	Ondernemers	Factorkosten	
			Familie		
			Personeel		
		Rente en pacht	Eigen vermogen		
			Vreemd vermogen		
	Pacht				
	Toegerekende kosten	Afschrijvingen			Nonfactorkosten
		Onderhoud, brandstoffen, energie, loonwerk, algemene kosten			
		Veevoer, diergezondheid			
Zaaizaad, pootgoed, meststoffen, gewasbescherming					
Overige toegerekende kosten					

Schema 2 Resultaat landbouwproductie ten behoeve van SO en SVC

Opbrengsten	Landbouwproductie (basis voor SO)	Resultaat landbouwproductie	Toegevoegde waarde (basis voor SVC)
		Factorkosten bij landbouwproductie	
	Nonfactorkosten bij landbouwproductie		
	Subsidies		
	Overige		

Bijlage 2 Overzicht van rubrieken, normen, voorwaarden *) , coderingen en indelingen voor Landbouwtelling 2015

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
Granen										
2.01.01.01	Wintertarwe		ha	1.580		P1	P15	P151		
2.01.01.01	Zomertarwe		ha	1.190		P1	P15	P151		
2.01.01.03	Rogge (geen snijrogge)		ha	825		P1	P15	P151		
2.01.01.04	Wintergerst		ha	1.110		P1	P15	P151		
2.01.01.04	Zomergerst		ha	1.120		P1	P15	P151		
2.01.01.05	Haver		ha	960		P1	P15	P151		
2.01.01.06	Korrelmais		ha	1.410		P1	P15	P151		
2.01.01.06	Corn cob mix		ha	1.210		P1	P15	P151		
2.01.01.99	Franse boekweit	W	ha	1.370		P1	P15	P151		
2.01.01.99	Spelt	W	ha	1.370		P1	P15	P151		
2.01.01.99	Teff	W	ha	1.370		P1	P15	P151		
2.01.01.99	Triticale		ha	850		P1	P15	P151		
2.01.01.99	Granen, overig		ha	1.370		P1	P15	P151		
Eiwithoudende gewassen										
2.01.02.01	Erwten (droog te oogsten)		ha	875		P1				
2.01.02.01	Kapucijners en grauwe erwten		ha	1.790		P1				
2.01.02.01	Niet-bittere lupinen		ha	1.040		P1				
2.01.02.01	Veldbonen (onder andere duiven-, paarden-, -wierbonen)		ha	860		P1				
2.01.02.02	Bruine bonen		ha	2.280		P1				
2.01.02.02	Tuinbonen (droog te oogsten)		ha	2.290		P1				
Aardappelen										
2.01.03	Aardappelen, consumptie	W	ha	5.350		P1	P17			

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN				coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5	
2.01.03	Aardappelen, poot NAK	W	ha	9.660		P1	P17				
2.01.03	Aardappelen, poot TBM	W	ha	3.860		P1	P17			N1601	
2.01.03	Aardappelen, zetmeel	W	ha	2.045		P1	P17			N1601	
	Bieten										
2.01.04	Suikerbieten		ha	3.150		P1	P17				
2.01.05	Aardperen		ha	2.630		FC				FC17	
2.01.05	Voederbieten		ha	2.630		FC				FC17	
	Hop										
2.01.06.02	Hop	W	ha	3.580		P1					
	Oliehoudende gewassen										
2.01.06.04	Koolzaad, winter		ha	1.190		P1	P16				
2.01.06.04	Koolzaad, zomer		ha	985		P1	P16				
2.01.06.04	Raapzaad		ha	1.170		P1	P16				
2.01.06.05	Zonnebloemen		ha	1.170		P1	P16				
2.01.06.06	Sojabonen		ha	1.050		P1	P16				
2.01.06.07	Lijnzaad niet van vezelvlas		ha	1.050		P1	P16				
2.01.06.08	Blauwmaanzaad		ha	1.500		P1	P16				
2.01.06.08	Niger	W	ha	1.500		P1	P16				
	Industriegewassen										
2.01.06.09	Vezelvlas		ha	1.160		P1					
2.01.06.10	Vezelhennepe		ha	890		P1					
2.01.06.12	Karwijzaad, oogst dit jaar		ha	1.500		P1					
2.01.06.12	Kruiden, productie		ha	20.500		P1					
2.01.06.99	Cichorei		ha	2.850		P1					
	Groenten open grond										
2.01.07.01.01	Boerenkool, productie		ha	6.560		P1					
2.01.07.01.01	Erwten: groen te oogsten		ha	1.900		P1					
2.01.07.01.01	Knolselderij, productie		ha	3.740		P1					
2.01.07.01.01	Koolraap, productie		ha	2.480		P1					
2.01.07.01.01	Kroten/rode bieten, productie		ha	9.500		P1					
2.01.07.01.01	Poot- en plantuien (inclusief sjalotten)		ha	6.190		P1					
2.01.07.01.01	Schorseneren, productie		ha	3.950		P1					
2.01.07.01.01	Spinazie, productie		ha	1.790		P1					
2.01.07.01.01	Stamsperziebonen (=stamslabonen), productie		ha	1.890		P1					
2.01.07.01.01	Suikermais		ha	2.940		P1					

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.07.01.01	Tuinbonen (groen te oogsten)		ha	2.290		P1				
2.01.07.01.01	Waspeen, productie		ha	3.790		P1				
2.01.07.01.01	Winterpeen, productie		ha	9.330		P1				
2.01.07.01.01	Witlofwortel, productie		ha	5.140		P1				
2.01.07.01.01	Zaai-uien		ha	5.670		P1				
2.01.07.01.01	Zilveruitjes		ha	6.190		P1				
	Groenten volle grond									
2.01.07.01.02	Aardbeien open grond, vermeerdering	W	ha	96.000		P2				
2.01.07.01.02	Aardbeien open grond, wachtbed	W	ha	38.400		P2				
2.01.07.01.02	Aardbeien open grond, productie	W	ha	52.100		P2				
2.01.07.01.02	Aardbeien op stellingen, vermeerdering	W	ha	124.800		P2				
2.01.07.01.02	Aardbeien op stellingen, wachtbed	W	ha	49.920		P2				
2.01.07.01.02	Aardbeien op stellingen, productie	W	ha	67.730		P2				
2.01.07.01.02	Andijvie, productie		ha	32.100		P2				
2.01.07.01.02	Asperges, oppervlakte die nog geen productie oplevert		ha	9.520		P2				
2.01.07.01.02	Asperges, oppervlakte die productie oplevert		ha	19.700		P2				
2.01.07.01.02	Augurk, productie	W	ha	17.300		P2				
2.01.07.01.02	Bloemkool, productie		ha	11.500		P2				
2.01.07.01.02	Bospeen, productie		ha	22.300		P2				
2.01.07.01.02	Broccoli, productie		ha	12.300		P2				
2.01.07.01.02	Chinese kool, productie		ha	14.700		P2				
2.01.07.01.02	Courgette, productie		ha	27.100		P2				
2.01.07.01.02	Knolvenkel/venkel, productie		ha	19.300		P2				
2.01.07.01.02	Komkommer, productie	W	ha	17.300		P2				
2.01.07.01.02	Koolrabi, productie		ha	25.100		P2				
2.01.07.01.02	Meloen, productie	W	ha	17.300		P2				
2.01.07.01.02	Paksoi, productie		ha	19.400		P2				
2.01.07.01.02	Peulen, productie		ha	17.300		P2				
2.01.07.01.02	Pompoen, productie	W	ha	17.300		P2				
2.01.07.01.02	Prei, productie		ha	17.300		P2				

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.07.01.02	Pronkbonen, productie		ha	10.800		P2				
2.01.07.01.02	Raapstelen, productie		ha	17.300		P2				
2.01.07.01.02	Rabarber, productie		ha	21.700		P2				
2.01.07.01.02	Radijs, productie		ha	24.700		P2				
2.01.07.01.02	Rodekool, productie		ha	14.000		P2				
2.01.07.01.02	Savooiekool, productie		ha	8.560		P2				
2.01.07.01.02	Selderij, bleek- en groen-, productie	W	ha	17.400		P2				
2.01.07.01.02	Sla, ijsberg-, productie		ha	24.300		P2				
2.01.07.01.02	Sla, radicchio rosso, productie		ha	23.000		P2				
2.01.07.01.02	Sla, overig, productie		ha	26.500		P2				
2.01.07.01.02	Spitskool, productie		ha	11.000		P2				
2.01.07.01.02	Spruitkool/spruitjes, productie		ha	10.600		P2				
2.01.07.01.02	Stoksnijbonen en stokslabonen, productie		ha	9.790		P2				
2.01.07.01.02	Witte kool, productie		ha	13.900		P2				
2.01.07.01.02	Overige niet genoemde bladgewassen, productie		ha	17.300		P2				
2.01.07.01.02	Overige niet genoemde groenten, productie		ha	14.000		P2				
2.01.07.01.02	Aardbeien open grond, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	96.000		P2				
2.01.07.01.02	Aardbeien op stellingen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	124.800		P2				
2.01.07.01.02	Andijvie, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Asperges, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Augurk, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Bloemkool, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Bospeen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Broccoli, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Chinese kool, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Courgette, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Knolvenkel/venkel, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Komkommer, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Koolrabi, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Meloen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.07.01.02	Paksoi, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Peulen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Pompoen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Prei, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Pronkbonen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Raapstelen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Rabarber, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Radijs, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Rodekool, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Savooiekool, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Selderij, bleek- en groen-, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Sla, ijsberg-, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Sla, radicchio rosso, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Sla, overig, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Spitskool, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Spruitkool/spruitjes, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Stoksnijbonen en stokslabonen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Witte kool, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Overige niet genoemde bladgewassen, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
2.01.07.01.02	Overige niet genoemde groenten, zaden en opkweekmateriaal	W	ha	5.380		P2				
Groenten onder glas										
2.01.07.02	Aardbeien onder glas		ha	450.000		P2				N2111
2.01.07.02	Aardbeien in betreedbare plastic tunnels		ha	99.100		P2				N2111
2.01.07.02	Groenten onder glas: andijvie		ha	129.500		P2				N2111
2.01.07.02	Aubergines		ha	444.500		P2				N2111
2.01.07.02	Groenten onder glas: courgette		ha	376.500		P2				N2111
2.01.07.02	Komkommers		ha	383.500		P2				N2111
2.01.07.02	Groenten onder glas: kropsla (alle sla in kropvorm)		ha	301.500		P2				N2111
2.01.07.02	Gele paprika		ha	352.000		P2				N2111
2.01.07.02	Groene paprika		ha	311.500		P2				N2111

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.07.02	Rode paprika		ha	323.500		P2				N2111
2.01.07.02	Overige paprika		ha	356.000		P2				N2111
2.01.07.02	Groenten onder glas: radijs		ha	195.500		P2				N2111
2.01.07.02	Losse tomaten (rond, vlees, tussentype)		ha	398.000		P2				N2111
2.01.07.02	Trostomaten		ha	452.500		P2				N2111
2.01.07.02	Cherrytomaten		ha	602.500		P2				N2111
2.01.07.02	Overige groenten (inclusief meloen)		ha	253.500		P2				N2111
2.01.07.02	Groentezaden onder glas		ha	191.000		P2				N2131
2.01.07.02	Opkweekmateriaal		ha	635.500		P2				N2131
Bloembollen en bloemen open grond										
2.01.08.01	Amaryllis, bloembollen en -knollen	W	ha	36.400		P2				N2221
2.01.08.01	Dahlia, bloembollen en -knollen		ha	26.400		P2				N2221
2.01.08.01	Gladiool, bloembollen en -knollen		ha	24.900		P2				N2221
2.01.08.01	Hyacint, bloembollen en -knollen		ha	37.600		P2				N2221
2.01.08.01	Iris, bloembollen en -knollen		ha	25.500		P2				N2221
2.01.08.01	Krokus, bloembollen en -knollen		ha	14.100		P2				N2221
2.01.08.01	Lelie, bloembollen en -knollen		ha	36.400		P2				N2221
2.01.08.01	Narcis, bloembollen en -knollen		ha	10.800		P2				N2221
2.01.08.01	Tulp, bloembollen en -knollen		ha	18.300		P2				N2221
2.01.08.01	Zantedeschia, bloembollen en -knollen		ha	36.400		P2				N2221
2.01.08.01	Overige bloemen, bloembollen en -knollen		ha	18.600		P2				N2221
2.01.08.01	Amaryllis, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Dahlia, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Gladiool, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Hyacint, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Iris, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Krokus, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Lelie, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Narcis, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Tulp, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.08.01	Zantedeschia, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Overige bloemen, droogbloemen	W	ha	11.900		P2				
2.01.08.01	Amaryllis, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Dahlia, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Gladiool, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Hyacint, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Iris, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Krokus, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Lelie, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Narcis, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Tulp, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Zantedeschia, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Overige bloemen, overige bloemkwekerijgewassen	W	ha	56.400		P2				
2.01.08.01	Snijgroen		ha	47.000		P2				
2.01.08.01	Bloemzaden open grond		ha	6.190		P2				
	Bloemen onder glas									
2.01.08.02	Alstroemeria (snijbloemen)		ha	549.500		P2				N2121
2.01.08.02	Anjers (snijbloemen)		ha	480.500		P2				N2121
2.01.08.02	Anthurium (snijbloemen)		ha	398.000		P2				N2121
2.01.08.02	Chrysanten (snijbloemen)		ha	603.000		P2				N2121
2.01.08.02	Eustoma russellianum (snijbloemen)		ha	857.500		P2				N2121
2.01.08.02	Freesia's (snijbloemen)		ha	414.000		P2				N2121
2.01.08.02	Gerbera's (snijbloemen)		ha	566.500		P2				N2121
2.01.08.02	Lelies (snijbloemen)		ha	664.500		P2				N2121
2.01.08.02	Orchideeën (snijbloemen)		ha	394.000		P2				N2121
2.01.08.02	Rozen (snijbloemen)		ha	766.000		P2				N2121
2.01.08.02	Overige snijbloemen		ha	433.500		P2				N2121
2.01.08.02	Tulpen gebroeid in afgelopen seizoen		1.000 stuks	130		P2				N2121
2.01.08.02	Hyacinten gebroeid in afgelopen seizoen		1.000 stuks	251		P2				N2121
2.01.08.02	Narcisbollen gebroeid in afgelopen seizoen		kg	2,68		P2				N2121

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.08.02	Overige bollen gebroeid		kg	6,34		P2				N2121
2.01.08.02	Potplanten voor de bloei		ha	977.000		P2				N2122
2.01.08.02	Potplanten, bladplanten		ha	957.500		P2				N2122
2.01.08.02	Perkplanten		ha	572.000		P2				N2122
2.01.08.02	Amaryllisbollen		ha	248.000		P2				N2131
2.01.08.02	Overige bloemwekerijgewassen onder glas		ha	351.500		P2				N2131
2.01.08.02	Opkweekmateriaal bloemwekerijgewassen		ha	676.500		P2				N2131
2.01.08.02	Bloemzaden onder glas		ha	390.500		P2				N2131
	Voedergewassen									
2.01.09.01	Tijdelijk grasland		ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Rand, grenzend aan blijvend grasland of een blijvende teelt, hoofdzakelijk bestaand uit tijdelijk gras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Rand, grenzend aan bouwland, hoofdzakelijk bestaand uit tijdelijk gras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Beemdlangbloem	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Engels raaigras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Festulolium	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Italiaans raaigras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Rietzwenkgras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Soedangras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Timothee	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Veldbeemdgras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.01	Westerwolds raaigras	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.01	Snijmais		ha	1.250		FC				
2.01.09.02.01	Mais, energie		ha	1.070		FC				
2.01.09.02.02	Bonte wikke	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Esparcette	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Klaver, alexandrijnse	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Klaver, incarnaat	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Rode klaver	W	ha	1.190		FC				

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.09.02.02	Rolklaver	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Klaver, perzische	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Klaver, witte	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Seradelle	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.02	Voederwikke	W	ha	1.190		FC				
2.01.09.02.99	Luzerne		ha	750		FC				
Overige akkerbouwgewassen										
2.01.10	Graszaad	W	ha	1.560		P1				
2.01.10	Klaverzaad	W	ha	1.560		P1				
2.01.11	Brandnetel	W	ha	3.580		P1				
2.01.11	Deder	W	ha	3.580		P1				
2.01.11	Facelia	W	ha	3.580		P1				
2.01.11	Graszoden		ha	4.150		P1				
2.01.11	Meekrap	W	ha	3.580		P1				
2.01.11	Miscanthus (olifantsgras)		ha	800		P1				
2.01.11	Spurrie	W	ha	3.580		P1				
2.01.11	Teunisbloem	W	ha	3.580		P1				
2.01.11	Overige akkerbouwgewassen		ha	3.580		P1				
Braak en grond zonder productie										
2.01.12.01	Tijdelijk onbeteelde grond		ha	0						
2.01.12.02	Bladkool	W	ha	0						
2.01.12.02	Bladrap	W	ha	0						
2.01.12.02	Bladrammenas	W	ha	0						
2.01.12.02	Ethiopische mosterd	W	ha	0						
2.01.12.02	Gele mosterd	W	ha	0						
2.01.12.02	Sarepta mosterd/caliente	W	ha	0						
2.01.12.02	Stoppelknollen	W	ha	0						
2.01.12.02	Zwarte mosterd	W	ha	0						
2.01.12.02	Japanse haver	W	ha	0						
2.01.12.02	Overige groenbemesters, niet-vlinderbloemige		ha	0						

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.01.12.02	Overige groenbemesters, vlinderbloemige		ha	0						
2.01.12.02	Aardappelen als bestrijdingsmaatregel am: vanggewas		ha	0						
2.01.12.02	Raketblad (aaltjesvanggewas)	W	ha	0						
2.01.12.02	Tagetes erecta (afrikaantje)	W	ha	0						
2.01.12.02	Tagetes patula (afrikaantje)	W	ha	0						
2.01.12.02	Zwaardherik (aaltjesvanggewas)	W	ha	0						
2.01.12.02	Rand, grenzend aan blijvend grasland of een blijvende teelt, hoofdzakelijk bestaand uit een ander gewas dan gras	W	ha	0						
2.01.12.02	Rand, grenzend aan bouwland, hoofdzakelijk bestaand uit een ander gewas dan gras	W	ha	0						
2.01.12.02	Onbeteelde grond vanwege een teeltverbod/ontheffing		ha	0						
Blijvend grasland										
2.03.01	Blijvend grasland		ha	1.190		FC				
2.03.01	Rand, grenzend aan blijvend gras of hoofdzakelijk bestaand uit blijvend gras	W	ha	1.190		FC				
2.03.01	Rand, grenzend aan bouwland, hoofdzakelijk bestaand uit blijvend gras	W	ha	1.190		FC				
2.03.02	Grasland, natuurlijk, hoofdfunctie landbouw	W	ha	360		FC				
Pit- en steenvruchten										
2.04.01.01.01	Appelen, aanplant lopende seizoen		ha	19.300		P3				
2.04.01.01.01	Appelen, aanplant voorafgaand lopende seizoen		ha	19.300		P3				
2.04.01.01.01	Peren, aanplant lopende seizoen		ha	19.400		P3				
2.04.01.01.01	Peren, aanplant voorafgaand lopende seizoen		ha	19.400		P3				
2.04.01.01.01	Pruimen		ha	20.900		P3				
2.04.01.01.01	Zoete kersen		ha	42.000		P3				
2.04.01.01.01	Zure kersen - opbrengst voor verwerkende industrie		ha	7.610		P3				
2.04.01.01.01	Overige pit- en steenvruchten		ha	42.000		P3				
Overig fruit										
2.04.01.02	Blauwe bes		ha	52.500		P3				
2.04.01.02	Bramen		ha	155.500		P3				

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.04.01.02	Frambozen		ha	114.000		P3				
2.04.01.02	Rode bessen		ha	57.900		P3				
2.04.01.02	Zwarte bes - opbrengst voor verwerkende industrie		ha	2.930		P3				
2.04.01.02	Overig kleinfruit (onder andere kruisbessen en kiwi's)		ha	32.000		P3				
	Noten									
2.04.01.03	Notenbomen		ha	37.900		P3				
	Druiven voor wijn									
2.04.04.02	Wijndruiven		ha	17.800		P3				
	Boomkwekerij									
2.04.05	Bos- en haagplanten, open grond	W	ha	30.400		P2				
2.04.05	Buxus, open grond	W	ha	82.300		P2				
2.04.05	Ericaceae, open grond	W	ha	104.500		P2				
2.04.05	Laanbomen/parkbomen, onderstammen, open grond	W	ha	28.800		P2				
2.04.05	Laanbomen/parkbomen, opzetters, open grond	W	ha	19.700		P2				
2.04.05	Laanbomen/parkbomen, spillen, open grond	W	ha	16.800		P2				
2.04.05	Rozenstruiken, open grond	W	ha	30.200		P2				
2.04.05	Sierconiferen, open grond	W	ha	55.700		P2				
2.04.05	Sierheesters en klimplanten, open grond	W	ha	104.500		P2				
2.04.05	Trek- en besheesters, open grond	W	ha	26.100		P2				
2.04.05	Vruchtbomen, moerbomen, open grond	W	ha	22.100		P2				
2.04.05	Vruchtbomen, onderstammen, open grond	W	ha	28.800		P2				
2.04.05	Vruchtbomen, overig, open grond	W	ha	22.100		P2				
2.04.05	Vaste planten, open grond	W	ha	84.500		P2				
2.04.05	Bos- en haagplanten, pot- en containerveld	W	ha	30.400		P2				
2.04.05	Buxus, pot- en containerveld	W	ha	82.300		P2				
2.04.05	Ericaceae, pot- en containerveld	W	ha	104.500		P2				
2.04.05	Laanbomen/parkbomen, onderstammen, pot- en containerveld	W	ha	28.800		P2				
2.04.05	Laanbomen/parkbomen, opzetters, pot- en containerveld	W	ha	19.700		P2				
2.04.05	Laanbomen/parkbomen, spillen, pot- en containerveld	W	ha	16.800		P2				
2.04.05	Rozenstruiken, pot- en containerveld	W	ha	30.200		P2				

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.04.05	Sierconiferen, pot- en containerveld	W	ha	55.700		P2				
2.04.05	Sierheesters en klimplanten, pot- en containerveld	W	ha	104.500		P2				
2.04.05	Trek- en besheesters, pot- en containerveld	W	ha	26.100		P2				
2.04.05	Vruchtbomen, moerbomen, pot- en containerveld	W	ha	22.100		P2				
2.04.05	Vruchtbomen, onderstammen, pot- en containerveld	W	ha	28.800		P2				
2.04.05	Vruchtbomen, overig, pot- en containerveld	W	ha	22.100		P2				
2.04.05	Vaste planten, pot- en containerveld	W	ha	84.500		P2				
2.04.05	Boomkwekerij/vaste planten, vermeerdering en/of aantrekking onder glas		ha	200.500		P2				
2.04.05	Boomkwekerij/vaste planten, volledige teelt onder glas		ha	456.000		P2				
	Kerstbomen									
2.04.06.01	Kerstbomen	W	ha	8.500		P3				
	Fruit onder glas									
2.04.07	Fruit onder glas		ha	140.500		P3				
	Niet in gebruik									
2.05.01	Cultuurgrond niet in gebruik (exclusief braakland)		ha	0						
	Bos									
2.05.02	Blijvend met herplantplicht		ha	0						
2.05.02	Bos zonder herplantplicht		ha	0						
2.05.02	Bos aangeplant in het kader van de set-aside regeling		ha	0						
2.05.02	Bos (SBL-regeling)	W	ha	0						
2.05.02	Woudbomen met korte omlooptijd (exclusief Wilgenhakhout)	W	ha	0						
2.05.02	Wilgenhakhout	W	ha	0						
	Overige gronden									
2.05.03	Natuurterreinen (incl. heide)	W	ha	0						
2.05.03	Sloot, grenzend aan beheerde akkerrand	W	ha	0						
2.05.03	Grasland, natuurlijk, hoofdfunctie natuur	W	ha	0						
2.05.03	Overige gronden: landschapselementen		ha	0						
2.05.03	Overige gronden: bijvoorbeeld erf, gebouwen, sloten		ha	0						
	Paddenstoelen									

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
2.06.01	Champignons, machinaal geoogst		ha	2.952.000		P2				
2.06.01	Champignons, met de hand geoogst		ha	3.338.000		P2				
2.06.01	Overige eetbare paddenstoelen		ton vers substraat	530		P2				
Paarden										
3.01	Fokpaarden jonger dan 3 jaar, stokmaat >= 1,57 m		dier	400		P4	GL			
3.01	Fokpaarden 3 jaar of ouder, stokmaat >= 1,57 m		dier	600		P4	GL			
3.01	Overige paarden jonger dan 3 jaar, stokmaat >= 1,57 m		dier	200		P4	GL			
3.01	Overige paarden 3 jaar of ouder, stokmaat >= 1,57 m		dier	300		P4	GL			
3.01	Pony's jonger dan 3 jaar, stokmaat < 1,57 m		dier	200		P4	GL			
3.01	Pony's 3 jaar of ouder, stokmaat < 1,57 m		dier	300		P4	GL			
3.01	Ezels, 6 maanden of ouder		dier	100		P4	GL			
Rundvee < 1 jaar										
3.02.01	Fokjongvee, < 1 jaar, vrouwelijk		dier	300	kalf	P4	GL	P46	P45	
3.02.01	Fokjongvee, < 1 jaar, mannelijk		dier	300	kalf	P4	GL	P46	P45	
3.02.01	Vleeskalveren voor de blank-vleesproductie		dier	880	kalf	P4	GL	P46	P45	N4611
3.02.01	Vleeskalveren voor de rosé-vleesproductie		dier	540	kalf	P4	GL	P46	P45	N4611
3.02.01	Jongvee vleesproductie, < 1 jaar, vrouwelijk		dier	490	kalf	P4	GL	P46	P45	
3.02.01	Jongvee vleesproductie, < 1 jaar, mannelijk		dier	460	kalf	P4	GL	P46	P45	
Rundvee > 1 jaar										
3.02.02	Fokjongvee, 1-2 jaar, mannelijk		dier	1.150		P4	GL	P46		
3.02.02	Jongvee vleesproductie, 1-2 jaar, mannelijk		dier	460		P4	GL	P46		
3.02.03	Fokjongvee, 1-2 jaar, vrouwelijk		dier	470		P4	GL	P46	P45	
3.02.03	Jongvee vleesproductie, 1-2 jaar, vrouwelijk		dier	470		P4	GL	P46	P45	
3.02.04	Stieren 2 jaar of ouder		dier	460		P4	GL	P46		
3.02.05	Fokjongvee, > 2 jaar, vrouwelijk, niet gekalfd		dier	470		P4	GL	P46	P45	
3.02.05	Jongvee vleesproductie, > 2 jaar, vrouwelijk		dier	460		P4	GL	P46	P45	
Koeien										
3.02.06	Melk- en kalfkoeien		dier	2.880	vw_kalf	P4	GL	P46	P45	
3.02.99	Overige koeien (2 jaar of ouder)		dier	510	vw_kalf	P4	GL	P46		
Schape										

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
3.03.01.01	Overige schapen, vrouwelijk		dier	160	vw_lam	P4	GL			
3.03.01.99	Lammeren		dier	50	lam	P4	GL			
3.03.01.99	Overige schapen, mannelijk		dier	50		P4	GL			
Geiten										
3.03.02.01	Melkgeiten jonger dan 1 jaar		dier	350	vw_geit	P4	GL			
3.03.02.01	Melkgeiten 1 jaar of ouder		dier	350	vw_geit	P4	GL			
3.03.02.01	Overige geiten vrouwelijk 1 jaar of ouder		dier	120	vw_geit	P4	GL			
3.03.02.99	Overige geiten vrouwelijk jonger dan 1 jaar		dier	120	geit	P4	GL			
3.03.02.99	Overige geiten mannelijk jonger dan 1 jaar		dier	120	geit	P4	GL			
3.03.02.99	Overige geiten mannelijk 1 jaar of ouder		dier	120		P4	GL			
Varkens < 20 kg										
3.04.01	Biggen tot 20 kg nog bij de zeug		dier	0	big	P5	P51			N5121
3.04.01	Biggen tot 20 kg niet meer bij de zeug		dier	246	big	P5	P51			N5121
Fokvarkens 50 kg of meer										
3.04.02	Nog nooit gedekte zeugen		dier	248		P5	P51			N5111
3.04.02	Gedekte zeugen niet eerder gebigd		dier	1.090	vw_big	P5	P51			N5111
3.04.02	Overige gedekte zeugen		dier	1.090	vw_big	P5	P51			N5111
3.04.02	Zeugen bij biggen		dier	1.090	vw_big	P5	P51			N5111
3.04.02	Overige guste zeugen		dier	1.090	vw_big	P5	P51			N5111
Overige varkens										
3.04.99	Vleesvarkens tot 50 kg		dier	246		P5	P51			N5121
3.04.99	Vleesvarkens 50 tot 80 kg		dier	246		P5	P51			N5121
3.04.99	Vleesvarkens 80 tot 110 kg		dier	246		P5	P51			N5121
3.04.99	Vleesvarkens 110 kg en zwaarder		dier	246		P5	P51			N5121
3.04.99	Opfokzeugen en beertjes tot 50 kg		dier	248		P5	P51			N5111
3.04.99	Nog niet dekrijpe fokberen, 50 kg of meer		dier	248		P5	P51			N5111
3.04.99	Dekrijpe fokberen, 50 kg of meer		dier	1.090		P5	P51			N5111
Vleeskuikens										
3.05.01	Vleeskuikens		100 dieren	1.310		P5	P52			

EU-code	Rubriek	2015 **)	SO, EENHEDEN EN VOORWAARDEN			coderingen				
			Eenheden	SO, in euro per eenheid	Voorwaarde	1	2	3	4	5
Leghennen										
3.05.02	Ouderdieren vleesrassen, jonger dan 18 weken		100 dieren	1.470		P5	P52			
3.05.02	Ouderdieren vleesrassen, 18 weken of ouder		100 dieren	2.970		P5	P52			
3.05.02	Leghennen, jonger dan 18 weken		100 dieren	840		P5	P52			N5211
3.05.02	Leghennen, 18 weken tot 20 maanden		100 dieren	1.580		P5	P52			N5211
3.05.02	Leghennen, 20 maanden of ouder		100 dieren	1.580		P5	P52			N5211
3.05.02	Ouderdieren legrassen, jonger dan 18 weken		100 dieren	1.530		P5	P52			
3.05.02	Ouderdieren legrassen, ouder dan 18 weken		100 dieren	2.510		P5	P52			
Overig pluimvee										
3.05.03.01	Kalkoenen		100 dieren	4.210		P5	P52			
3.05.03.02	Eenden voor de vleesproductie, incl. ouderdieren		100 dieren	1.650		P5	P52			
3.05.03.03	Ganzen		100 dieren	775		P5	P52			
3.05.03.99	Overig pluimvee		100 dieren	775		P5	P52			
Overig vee										
3.06	Konijnen, voedsters		dier	104		P5				
3.20	Gespeende vleeskonijnen		dier	16		P5				
3.20	Nertsen (moederdieren)		dier	185		P5				

*) zie bijlage 3 voor toelichting bij de codering van de voorwaarden

**) Gewijzigde rubrieken zijn gemerkt met W. Zie bijlage 5 voor toelichting bij de wijzigingen in 2015 ten opzichte van 2014

Bijlage 3 Toelichting bij gebruik van de normen en indelingen

Toelichting bij de voorwaarden

- Aan de biggen (rubrieken met voorwaarde 'big') wordt alleen een norm toegekend als er geen zeugen zijn (rubrieken met voorwaarde 'vw_big'), omdat de opbrengst van die biggen in de opbrengst van de moederdieren is meegenomen.
- Aan de lammeren (rubrieken met voorwaarde 'lam') wordt alleen een norm toegekend als er geen ooen zijn (rubrieken met voorwaarde 'vw_lam'), omdat de opbrengst van die lammeren in de opbrengst van de moederdieren is meegenomen.
- Aan de jonge geiten (rubrieken met voorwaarde 'geit') wordt alleen een norm toegekend als er geen vrouwelijke geiten zijn (rubrieken met voorwaarde 'vw_geit'), omdat de opbrengst van die jonge geiten in de opbrengst van de moederdieren is meegenomen.
- Bij de kalveren jonger dan 1 jaar (rubrieken met voorwaarde 'kalf') wordt alleen een norm toegekend aan de dieren die er extra zijn ten opzichte van het totaal aantal koeien (rubrieken met voorwaarde 'vw_kalf'), omdat de opbrengst van die andere kalveren is meegenomen in de norm van de koeien.

Toelichting bij de berekeningen en indelingen

- Grasland en voedergewassen (rubrieken met code FC) worden ingedeeld bij P1 als er geen graasdieren zijn (als GL = 0), anders bij P4.
- Als FC is ingedeeld bij P1, dan worden de rubrieken met code FC17 (voederbieten) ook ingedeeld bij P17, anders niet.
- De omvang in SO per product wordt berekend door het aantal eenheden te vermenigvuldigen met de norm per eenheid, rekening houdend met de vermelde voorwaarden.
- De omvang in SO per productgroep wordt berekend door de SO van de producten die in de groep vallen te sommeren.
- De totale bedrijfsomvang in euro Standaardopbrengst (SO) wordt berekend als de sommatie van de SO van de groepen P1, P2, P3, P4 en P5; steeds rekening houdend met de genoemde voorwaarden.

Toelichting bij de coderingen

P1	Akkerbouwgewassen, inclusief voedergewassen voor verkoop
P15	Granen
P151	Granen, exclusief rijst
P16	Oliezaden
P17	Hakvruchten
FC	Voedergewassen (Fodder Crops)
FC17	Voedergewassen die ingedeeld worden bij hakvruchten
P2	Tuinbouwgewassen
P3	Blijvende teelten
P4	Graasdieren, inclusief voedergewassen voor eigen graasdieren
P45	Rundvee, inclusief jongvee, (voornamelijk) bestemd voor melkproductie
P46	Rundvee
GL	Graasdieren (grazing livestock)
P5	Hokdieren
P51	Varkens
P52	Pluimvee

N0000 Codering die gebruikt wordt voor indeling in de NSO-typen, waarbij het nummer [0000] overeenkomt met de code van het NSO-type.

Bijlage 4 Verklarende woordenlijst

Brutostandaardsaldo (bss)

De bss was het in geldswaarde uitgedrukte gestandaardiseerde saldo van totaalopbrengst minus bepaalde bijbehorende specifieke kosten. De bss was de basis voor de vaststelling van de nge. Het kengetal is tot en met 2009 in gebruik geweest in statistieken en tot en met de Landbouwtelling van 2012 nog beschikbaar gesteld in de rekenmodule. Vanaf de landbouwtelling van 2013 is het kengetal niet meer beschikbaar.

Nederlandse grootte-eenheid (nge)

De nge was een reële economische maatstaf die gebaseerd was op het brutostandaardsaldo. Het was een maat waarmee de economische omvang van agrarische activiteiten werd weergegeven. De nge werd berekend door de bss van de productie-eenheden te delen door een bepaalde deelfactor, die per jaar verschillend was. In 2012 was 1 nge = 1.400 euro bss. Het kengetal is tot en met 2009 in gebruik geweest in statistieken en tot en met de Landbouwtelling van 2012 nog beschikbaar gesteld in de rekenmodule. Vanaf de landbouwtelling van 2013 is het kengetal niet meer beschikbaar.

NEG-typering

De Nederlandse variant van de Europese bedrijfstypering die gebaseerd was op de bss en nge. Elk bedrijf met landbouwactiviteiten werd hiermee ingedeeld in één specifiek bedrijfstype. De indeling is in de landbouwstatistieken gebruik geweest van 1976 tot en met 2009. Tot en met de Landbouwtelling van 2012 is het kengetal nog beschikbaar gesteld in de rekenmodule. Voor de latere landbouwtellingsjaren is het kengetal niet meer beschikbaar.

NSO-typering

De Nederlandse variant van de Europese bedrijfstypering die gebaseerd is op de Standaardopbrengst (SO). Elk bedrijf met landbouwactiviteiten wordt hiermee ingedeeld in één specifiek bedrijfstype. De indeling is in gebruik sinds 2010 en is teruggerekend in databestanden vanaf 2000.

SO-groep

Een groep van Landbouwtellingsrubrieken die samengenomen kunnen worden. Bijvoorbeeld wintertarwe, suikerbieten en aardappelen horen tot de SO-groep 'Akkerbouwgewassen', met de code 'P1'.

SO-norm

De norm die aangeeft hoeveel euro Standaardopbrengst op jaarbasis kan worden behaald per eenheid van een Landbouwtellingsrubriek (bijvoorbeeld per ha wintertarwe). Elke Landbouwtellingsrubriek heeft een eigen SO-norm per eenheid.

SO-prijsniveau

Het prijsniveau waarop de SO-normen zijn gebaseerd. Bij elke herziening van deze normen wordt een nieuw vijfjaargemiddelde prijs gebruikt. Het middelste jaar daarvan wordt aangeduid als het prijsniveau. In 2015 wordt gewerkt met SO-prijsniveau 2010. De normen zijn gebaseerd op de periode 2008-2012.

Standaardopbrengst (SO)

De Standaardopbrengst staat voor een gestandaardiseerd bedrag aan opbrengsten op jaarbasis. De totale bedrijfsomvang (in euro SO) van een bedrijf wordt berekend als sommatie van de totale SO van alle gewassen en dieren. In de totale bedrijfsomvang is dus geen rekening gehouden met opbrengsten uit subsidies, bedrijfstoelagen of multifunctionele activiteiten.

Standaardverdiencapaciteit (SVC)

De vergoeding (in euro per bedrijf) voor de inzet van arbeid en kapitaal die een bedrijf op basis van standaarden gemiddeld in een jaar behaalt met de agrarische productie, los van wie de arbeid of het kapitaal heeft geleverd.

Verdiencoëfficiënt

De coëfficiënt die aangeeft welk deel van de Standaardopbrengst (SO) gemiddeld als vergoeding voor arbeid en kapitaal resteert voor een specifieke groep van agrarische producten (SO-groep).

Bijlage 5 Belangrijkste wijzigingen 2015

Normen

De SO-normen zijn niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar, met uitzondering van wijzigingen als gevolg van aanpassingen in de rubrieken in de Landbouwtelling.

Landbouwtelling

De uitgevraagde rubrieken in de Landbouwtelling van 2015 zijn sterk gewijzigd ten opzichte van die van 2014. Die verandering is vooral ingegeven door behoefte aan meer informatie voor de uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en had vrijwel volledig betrekking op de gewassenlijst voor teelten in de opengrond. De wijzigingen hebben betrekking op rubrieken die zijn vervallen, samengevoegd of uitgesplitst.

Vervallen rubrieken in 2015 ten opzichte van 2014

- Natuurbraak
- Overige pelsdieren (moederdieren)

Samenvoeging

Uit de lijst van 2014 is voor consumptie- en pootaardappelen de specificatie naar grondsoort komen te vervallen en bij selderij de splitsing naar bleek en groen. De SO-norm van de 3 'samengevoegde' gewassen is berekend als een gemiddelde van de SO-norm van de oude rubrieken, waarbij de normen zijn gewogen met het areaal in 2014.

Uitsplitsing

Bij akkerbouwgewassen is een aantal gewassen in 2015 apart benoemd, terwijl ze in 2014 nog onder rubrieken als 'overige granen', 'overige akkerbouwgewassen', 'overige groenbemesters' of gecombineerde gewassen waren opgenomen. Een voorbeeld daarvan is de rubriek Zetmeelaardappelen uit 2014, die in 2015 is gesplitst in 'Aardappelen, zetmeel' en 'Aardappelen, poot TBM'.

Bij bloemkwekerijgewassen in de open grond is de Amaryllis nieuw en zijn bovendien de bestaande rubrieken 'droogbloemen' en 'overige bloemkwekerijgewassen' uitgesplitst naar soort bloem.

Bij boomkwekerijgewassen wordt in 2015 voor alle rubrieken gevraagd of het een teelt in de open grond betreft of een teelt op pot- en containerveld. In 2014 werd allen het totaal van beide teeltsoorten per gewas gevraagd.

Bij groenten wordt in 2015 bij alle rubrieken onderscheid gemaakt tussen 'productie' en 'zaden en opkweekmateriaal'. Bij aardbeien wordt bovendien onderscheid gemaakt in teelt in de open grond en teelt op stellingen.

Bij alle uitsplitsingen geldt dat de SO-norm is toegekend van het gewas waaronder ze in 2014 waren opgenomen. Bijvoorbeeld Meekrap krijgt in 2015 een norm van 3.580 euro per ha omdat het in 2014 moest worden opgegeven bij 'overige akkerbouwgewassen', dat een SO-norm van 3.580 euro had. Bij de aardbeien op stellingen is een aanpassing in de normen gemaakt omdat de oppervlakte van de stellingen groter is dan de teeltoppervlakte in de open grond.

Bijlage 6 Lijst van medewerkers

Normen

De SO-normen zijn berekend door:

- Arjan Wisman; intensieve veehouderij
- Gerben Jukema; tuinbouw
- Pepijn Smit; kerstbomen
- Jakob Jager; rundveehouderij en voedergewassen
- Ruud van der Meer; akkerbouw en fruit

Standaardverdiencapaciteit

Bij de vaststelling van methodologie en bij berekenen van de verdiencoëfficiënten zijn naast de auteur van deze nota betrokken geweest:

- Hans Vrolijk
- Harold van der Meulen
- Hennie van der Veen
- Ruud van der Meer

LEI Wageningen UR
Postbus 29703
2502 LS Den Haag
T 070 335 83 30
E publicatie.lei@wur.nl
www.wageningenUR.nl/lei

NOTA
LEI 2015-084

LEI Wageningen UR verricht sociaaleconomisch onderzoek en is de strategische partner voor overheden en bedrijfsleven op het gebied van duurzame en economische ontwikkeling binnen het domein van voeding en leefomgeving. Het LEI maakt deel uit van Wageningen UR (University & Research centre). Daarbinnen vormt het samen met het Departement Maatschappijwetenschappen van Wageningen University en het Wageningen UR Centre for Development Innovation de Social Sciences Group.

De missie van Wageningen UR (University & Research centre) is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen UR bundelen 9 gespecialiseerde onderzoeksinstituten van stichting DLO en Wageningen University hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 30 vestigingen, 6.500 medewerkers en 10.000 studenten behoort Wageningen UR wereldwijd tot de aansprekende kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen verschillende disciplines vormen het hart van de unieke Wageningen aanpak.

To explore
the potential
of nature to
improve the
quality of life

LEI Wageningen UR
Postbus 29703
2502 LS Den Haag
E publicatie.lei@wur.nl
T +31 (0)70 335 83 30
www.wageningenUR.nl/lei

NOTA
LEI 2015-084

LEI Wageningen UR verricht sociaaleconomisch onderzoek en is de strategische partner voor overheden en bedrijfsleven op het gebied van duurzame en economische ontwikkeling binnen het domein van voeding en leefomgeving. Het LEI maakt deel uit van Wageningen UR (University & Research centre). Daarbinnen vormt het samen met het Departement Maatschappijwetenschappen van Wageningen University en het Wageningen UR Centre for Development Innovation de Social Sciences Group.

De missie van Wageningen UR (University & Research centre) is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen UR bundelen 9 gespecialiseerde onderzoeksinstituten van stichting DLO en Wageningen University hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 30 vestigingen, 6.500 medewerkers en 10.000 studenten behoort Wageningen UR wereldwijd tot de aansprekende kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen verschillende disciplines vormen het hart van de unieke Wageningen aanpak.

